

Ettevõtlus- ja infotehnoloogiaministri 17. novembri 2022. a määruse nr 92 „Üliõpilaste inseneri valdkonna arendusprojektidele toetuse andmise tingimused ja kord“ muutmise määruse eelnõu seletuskiri

1. Sissejuhatus

Määruse eelnõuga muudetakse ettevõtlus- ja infotehnoloogiaministri 17. novembri 2022. a määrust nr 92 „Üliõpilaste inseneri valdkonna arendusprojektidele toetuse andmise tingimused ja kord“.

Eelnõu ja seletuskirja on koostanud Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi innovatsiooni ja tehnoloogia osakonna avaliku sektori innovatsiooni eksperdid Kati-Liis Vaarma (e-post: kati-liis.vaarma@mkm.ee, telefon: 625 6319) ja Salome Virkus (e-post: salome.virkus@mkm.ee, telefon 5449 0017). Eelnõu juriidilise ekspertiisi on teinud Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi õigusosakonna õigusnõunik Gerly Lootus(gerly.lootus@mkm.ee). Eelnõu ja seletuskirja on keeleteimetanud Justiitsministeeriumi õigusloome korralduse talituse toimetaja Merike Koppel (e-post: merike.koppel@just.ee, telefon: 5856 9469).

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Määruse eelnõu koosneb 16 punktist.

Punktiga 1 asendatakse paragrahvide 1 ja 5 lõikes 1 sõna „inseneriteaduste“ sõnadega „inseneri valdkonna“, sätestamaks, et määrusega toetatakse inseneri valdkonna alaste teadmiste arendamist ning määratletakse inseneri valdkonda kuuluvad õppekavad. Muudatuste eesmärk on sätestada valdkond, millesse kuuluvaid projekte toetatakse. Seda on tehtud praktikas ka seni, kuid muudatusega sätestatakse toetatav valdkond selgelt ka toetuse andmise tingimuste määruses.

Punktiga 2 asendatakse paragrahvi 2 lõikes 1 viide Euroopa Komisjoni määrusele nr 1407/2013 viitega 01.01.2024 jõustunud Euroopa Komisjoni määrusele 2023/2831, mis reguleerib vähese tähtsusega abi andmist.

Punktiga 3 täiendatakse paragrahvi 5 lõikega 1¹³, mis piiritleb määruse tähenduses inseneri valdkonna termini. Inseneri valdkonda kuuluvad paragrahvi 5 lõikes 1 sätestatud õppekavarühmad ja õppekavad.

Punktiga 4 tunnistatakse kehtetuks paragrahvi 6 lõike 1 punkt 4. Punktis esitatud nõue, mille kohaselt on kulu abikõlblikkuse tingimuseks kulu kajastamine toetuse saaja raamatupidamisdokumentides muudest kuludest eristatavalt ja kontrollitavalt ning kulude kajastamine finantsarvestuses vastab raamatupidamise seadusele, lisatakse muudatusega toetuse saaja õiguste ja kohustuste hulka paragrahvis 17. Muudatus on formaalne, mitte sisuline.

Punktiga 5 täiendatakse paragrahvi 6 lõiget 2 punktiga 2¹, nähes ette, et abikõlblik on võlaõigusliku lepingu alusel makstav tasu ja sellelt tasult makstavad riiklikud maksud ja maksed“. Täiendus on vajalik, kuna mõningatel juhtudel on projektimeeskonna liikmetega töösuhte loomiseks mõistlikum kasutada muid lepinguvorme (näiteks töövõtuleping). Muudatus kehtestatakse tagasiulatuvalt, et võimaldada seda kohaldada II voorus, 2024. aastal alustavatele projektidele.

Punktiga 65 täiendatakse paragrahvi 6 lõikega 4¹ teise lausega selliselt, et lõikes nimetatud kulu oleks abikõlblik ka võlaõigusliku lepingu alusel makstava tasu korral. Täiendus on tingitud eelnevatest muudatustest, kus nii raamatupidamisteenuse kui ka projektimeeskonna liikmete tasu on lubatud katta ka võlaõigusliku lepingu alusel. Projektijuhtimise ja raamatupidamise teenuse puhul ei tohi abikõlblik kulu ületada kümnet protsenti projekti abikõlblikest kuludest. Muudatus kehtestatakse tagasiulatuvalt, et võimaldada seda kohaldada II voorus, 2024. aastal alustavatele projektidele.

Punktidega 7 ja 8 muudetakse paragrahvi 9 lõikeid 3 ja 5 viimaks regulatsiooni kooskõlla 01.01.2024 jõustunud vähese tähtsusega abi andmist reguleeriva Euroopa Komisjoni määrusega 2023/2831.

Punktiga 9 täiendatakse paragrahvi 10 lõike 2 punkti 5, sätestades, et taotluses peab sisalduma koostööpartneri kinnitus, et projekti käigus tekkivad intellektuaalomandi varalised õigused jäävad taotlejale. Kehtivas määrukses on intellektuaalomandi varaliste õiguste taotlejale jäämise nõue kajastatud paragrahvi 17 lõike 2 punkti 9 alusel sõlmitavas koostöökokkuleppes. Intellektuaalomandi varalisi õigusi puudutava kokkuleppe nõudmine osana taotlusedokumentidest tuleneb vajadusest vältida lahkarvamusi pärast taotlusele positiivse vastuse andmist, projekti elluviimise ajal ning pärast projekti lõppu.

Punktiga 10 muudetakse paragrahvi 14 lõigete 1 ja 2 sõnastust. Sõnastuse muudatusega lühendatakse projekti maksimaalset kestust, mille puhul ei ole vaja esitada vahearuannet, vaid esitatakse üksnes lõpparuanne. Lisaks kehtestatakse kuni kuus kuud kestvatele projektidele lõpparuande esitamise kohustus ühe kuu jooksul projekti abikõlblikkuse perioodi lõppemisest arvates. Varasem sõnastus võimaldas ainult lõpparuandega piirduda kuni 12 kuud kestvate projektide korral.

Üle kuue kuu kestvate projektide puhul kehtestatakse aruandeperioodiks 3–6 kuud. Aruandeperioodi sätestamine vahemikuna on tingitud projektide erinevast kestusest. Täpne aruandeperioodi kestus ja tähtajad sätestatakse paragrahvi 14 lõike 3 alusel taotluse rahuldamise otsuses. Muudatuse vajadus tuleneb varasemate voorude analüüsimise käigus selgunud asjaolust, et senises määrukses kehtestatud aruandluse sagedus ei võimalda saada projekti elluviimise ajal piisavat infot projekti seisu kohta. Lisaks vähendatakse lõpparuande esitamise tähtaega ühe kuuni projekti lõppemisest arvates.

Punktiga 11 muudetakse paragrahvi 15 lõike 5 teise lause sõnastust. Sõnastuse muudatusega võimaldatakse kulude tõendamiseks seotud dokumente esitada kuni lõpparuande esitamise tähtpäevani, mis juhul ei kaasne ettemaksu tagastamise nõuet. Muudatus annab toetuse saajale võimaluse dokumentide esmaseks tähtajaks esitamata jätmise korral viga parandada kuni lõpparuande esitamise tähtpäevani.

Punktiga 12 muudetakse paragrahvi 17 lõike 2 punkti 5 sõnastust. Muudetakse perioodi pikkust, mille jooksul peab toetuse saaja säilitama toetuse ja projektiga seonduvat dokumentatsiooni ja materjale. Muudatusega ühtlustatakse dokumentide säilitamise tähtaja

nõuet Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutusele kehtestatud toetuse andmise dokumentide säilitamise kohustusega. Kümneaastane periood on valitud vastavalt riigiabi eeskirjades nõutud dokumentide säilitamise tähtajale.

Punktiga 13 tunnistatakse kehtetuks paragrahvi 17 lõike 2 punkt 9. Punktis ette nähtud koostöökokkuleppe sõlmimise põhiline eesmärk oli leppida kokku selles, et projekti käigus tekkinud intellektuaalomandiga seotud õigused jäävad taotlejale. Muutmiseelnõu punktiga 5 tehtav paragrahvi 10 lõike 2 punkti 5 täiendus kehtestab nõude koostööpartneri kinnitusele selle kohta, et projekti käigus tekkiv intellektuaalomandi õigus jääb toetuse saajale ning vajadus teistkordseks kinnituseks puudub.

Punktiga 14 täiendatakse paragrahvi 17 lõiget 2 punktiga 10, mille kohaselt on toetuse saajal kohustus tagada, et toetuse saaja raamatupidamises on toetatava projekti kulu- ja maksedokumentid muudest kulu- ja maksedokumentidest selgelt eristatud, kasutades selleks eraldi arvestussüsteemi või raamatupidamiskode.

Punktiga 15 täiendatakse paragrahvi 18 lõiget 2 punktiga 9, millega sätestatakse Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutuse kohustus viidata turundus- ja kommunikatsioonimaterjalides Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumile kui projekti rahastajale.

Punktiga 16 täiendatakse määrust 5. peatükiga, milles kehtestatakse rakendussätted. Võimaldamaks toetusest maksta võlaõigusliku lepingu alusel tekkinud kulusid, rakendatakse paragrahvi 6 lõike 2 punkti 2¹ ja lõiget 4¹ tagasiulatuvalt, 1. jaanuarist 2024. a.

Vähese tähtsusega abi määrusega seonduvaid sätteid kohaldatakse tagasiulatuvalt 1. jaanuarist 2024. a.

Määruse paragrahvi 14 lõigetes 1 ja 2 tehtud muudatusi kohaldatakse projektidele, mille elluviimiseks on taotlus esitatud pärast nimetatud muudatuste jõustumist. Seni tehtud taotluse rahuldamise otsustes sisalduv aruandluskohustus baseerub senikehtinud regulatsioonil, mistõttu kohalduks rakendussätte puudumisel ebasoodsam regulatsioon.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu on kooskõlas Euroopa Komisjoni määrusega (EL) 2023/2831, milles käsitletakse Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamist vähese tähtsusega abi suhtes (ELT L, 2023/2831, 15.12.2023).

4. Määruse mõjud

Määruse muutmisega luuakse selgus inseneriteaduste määratlemises. Lisaks võimaldatakse meeskonnaliikmetel olla meeskonnaga seotud ka võlaõigusliku lepingu alusel. Intellektuaalomandi õiguste kuuluvuse kinnitamine juba taotlemise käigus aitab paremini juhtida koostööpartnerite ootusi ning kaotab ära hilisema eraldi koostööleppe sõlmimise vajaduse. Aruandeperioodide muudatus annab parema järelevalvevõimaluse projektide üle ning muudab aruandluse rahastuse saaja jaoks lihtsamaks, kuna periood, mille kohta aruandeid kirjutada, on lühem. Ettemakse tõendamise ja tagasimakse kohustuse tekkimise perioodi muutmine võimaldab toetuse saajal oma viga mõistliku aja jooksul parandada. Dokumentide säilitamise tähtaja nõuet ühtlustatakse Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutusele kehtestatud toetuse andmise dokumentide säilitamise kohustusega. Ettevõtluse ja Innovatsiooni

Sihtasutusele kehtestatakse lisakohustus viidata turundus- ja kommunikatsioonimaterjalides Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumile kui rahastajale.

5. Määruse rakendamisega seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Määruse muudatustega ei kaasne lisakulusid ega tulusid võrreldes kehtiva määrusega.

6. Määruse jõustumine

Määrus jõustub üldises korras. Eelnõu punktis 16 sätestatakse teatud sätete kohaldumise erisused.

7. Eelnõu kooskõlastamine

Eelnõu esitatakse kooskõlastamiseks eelnõude infosüsteemi EIS kaudu Haridus- ja Teadusministeeriumile, Rahandusministeeriumile ning arvamuse avaldamiseks Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutusele, Eesti Üliõpilaskondade Liidule ning Eesti Inseneride Liidule.